

Haj

Lumjnaeuz sojmiz saehcingz cungj gyaez youq banhaemh fatseng——aen seizgan haenx, gyang-ngoenz vunz hwnj bya bae guhhong dauqranz lo, caeuz hix gwn gvaq lo, daihbaj seizgan couh hoengq le roengzdaeuj. Seizgan hoengq roengzdaeuj le couh ndaej yungh daeuj nauhsaeh.

Haemh haenx, vunz fuengzcug Yizfanh humx-laengz youq ranz Yizfanh. Gyoengq vunz ndeu, mbouj rox dwg cib lai roxnaeuz ngeihcib lai vunz, mehmbwk bouxsai, ndwn rim ndaw ding ranz Yizfanh, itcig ndwn daengz bakdouhung. Dou gyoengq lwgnyez dingqnyi siusik, angqvauvau buet daengz ranz Yizfanh. Dwg ya, lwgnyez doiq gizlawz miz nauhyied, cungj dwg fanjying ndaej cei q vaiq, gyoengq vunzgeq Hawbyaloz ciengzseiz gangj, lwgnyez lumj ndaeng duzmoed hoengz, gizlawz miz dangz, gizlawz couh miz duzmoed hoengz.

Ranz Yizfanh dou sug dangqmaz, ca mbouj lai sojmiz vunz Hawbyaloz cungj ciq gvaq aendoiq ranz de. Gou hix haujlai baez riengzlaeng daxmeh bae ranz de daem haeux gvaq. Aendoiq an youq gungx ciengz ranzgex, fwngzgvaz daxmeh gingz sang, gaemmaenh diuzcag daj gwnz faexliengz venj roengzdaeuj, din ndeu caij youq gwnznamh, din ndeu caij youq gwnz byaidoiq. Bwh ndei le, baez yunghrengz caij roengzbae, gyaеujdoiq couh ngiengx hwnjdaeuj, baez soeng din, gyaеujdoiq couh doek roengzbae. Gulungdung gulungdung, lwnz hop dauq heij, naed dem naed haeux youq ndaw rumdoi q lumj iucing diuqfoux nei diuq hwnj diuq roengz.

Ranz Yizfanh miz aen douhung cingq ndeu, lij miz song aen douhenz iq dem, sam aen dou baiz baenz baiz. Giemxdou dwg faexdiuz fueng youh sang youh na. Gou caeuq daxmeh bae daemhaeux, aeu sien yo diuz ga ndeu hwnjdaeuj, hawj daengx aen ndang cungj yamq gwih youq gwnz giemxdou, caiq noddouengh caekhaex, hawj diuz ga yamq haenx caij youq gwnznamh, caiq sou lingh diuzga youq rog giemxdou haeujdaeuj, yienghneix cij haeuj ndaej dou ranz de bae. Haemh haenx, seiz dou ganj daengz ranz Yizfanh, Yahfanh cingq yamq naengh youq gwnz giemxdou, byoemgyaeuj de nyungqnyangq, song faj fwngz daimingh va dwk begdou mbouj cuengq. Song mehmbwk coz youh beng youh rag youh doi de, doq naeuz doq ndaq siengj gyaep de ok douranz. Mehmbwk geq ndeu byaij gvaqdaeuj, ciuq baizban, gou deng heuh de guh buzbiuj. De youh daemq youh byom, fajdin iq, seiz byaijdoengh aenn dang saenzdaenh. Ngoenz haenx, de di ndeu cungj mbouj lumj bingzciengz, byaijdoengh ndaej daegbied riengjvaiq, cung haeuj ndaw rug bae, fan sieng saeuj gvih, gig vaiq dawz buhvaq Yahfanh luenh suek baenz bau gveng ok rog douhung. Yahfanh vamaenh begdou, youh daej youh ndaq

Yahfanh

Loz Nanz sij Moz Liui gvei hoiz

罗南 著 莫柳桂 译

五

似乎所有的事情都喜欢发生在傍晚——那个时间点，白天上山干活的人回来了，晚饭吃过了，时间便大把大把地闲下来。闲下来的时间是用来生事的。

那个傍晚，一番的族人围堵在一番家。一群人，不知是十来个还是二十来个，男男女女，站满一番家的堂屋，一直站到大门口来。我们小孩子听到消息，兴冲冲跑到一番家。是的，小孩子对热闹有着天生的敏感，就像山逻街的老人们常说的那样，是红蚂蚁的鼻子，哪里有糖，哪里就有红蚂蚁。

一番家我们太熟悉了，几乎全山逻街的人家都得借用过他们家的碓。我就曾无数次跟随母亲去他家春过米。碓安在侧屋一角，母亲的右手高高举起，抓住从木梁上悬挂下来的绳子，她一脚踩在地上，一脚踩在碓尾上。母亲踩准的脚一使力，碓头便抬起，一松力，碓头便落下。喷隆隆，喷隆隆，周而复始，一粒粒谷子在碓窝里像跳舞的精灵上下翻跃。

一番家有一个正大门，两个小侧门，三个门一字排开。门槛是又高又厚实的木方。我跟母亲来春米时，得先高高抬起一只腿，让整个人跨骑在门槛上，再挪动屁股，让跨出的脚碰地，再收进门槛外的另一只脚，这样才进得了他们家的门。那晚，我们赶到一番家时，娅番正跨坐在门槛上，她披头散发，两只手死死抱住门框不放。两个年轻的妇女拉扯推搡着，骂骂咧咧地要将她赶出家门。一个老妇人走过来，按辈分，我得叫她表巴。她矮矮小小的个子，一双小脚颤颤巍巍。那天，她动作出乎寻常的麻利，冲进房间，翻箱倒柜，很快把娅番的衣物胡乱打包，扔出大门外。娅番抓住门框，又哭又骂又踢又踹，就是死活不肯松手。

表爷扒开人群走进来，他肃着脸。他是族里一言九鼎的人，山逻街的人像敬畏那个家族一样敬畏他。表爷一言不发地走到娅番跟前，一根指头一根指头地掰开娅番紧抱门框的手。娅番失去重心，一屁股跌坐在门槛上，几个男男女女合力把娅番抬起，抬出大门，一直抬到街头，扔下娅番，扬长而去。

娅番独自一人坐在地上又哭又骂。天不知不觉黑了下来，空荡荡的街头，只剩下几个小孩子围着娅番笑话。月亮从山后爬上来，冷清清地挂在天上，一片厚云飘过来，它便隐进云里再也不出来了。一只萤火虫不知道从什么地方蹿出来，低低地飞过眼前，绿幽幽的一点亮，在我们不远处高高低低闪烁。一个小伙伴突然尖着嗓子喊，有鬼呀——一群孩子撒开腿，不要命地往家跑。我边跑边回头，夜幕下，盘云山像一个捉摸不定的庞大怪物跟在我们身后，我们跑动，它跟着跑动；我们静止，它便也跟着静止。我想起素日里伯父常说的鬼，伯父说，有一种鬼，永远不让人看见他的脸，你越抬头，他越长得高，高到云端里，横竖就是不让你看到她的脸。现在，我也看不到云盘山的脸。它隐在黑暗中，鬼鬼祟祟的样子。我越想越害怕，不由得打了几个寒战，再看娅番，她蜷缩着身子，蜷成一个小小的黑影。黑夜将空间无限拉宽拉长，整个山逻街置在一片无边无际的黑域里。娅番仍然在哭骂，她的声音忽远忽近忽大忽小，像另一种薄如纸片的鬼，在空无一人的街头踽踽独行。

那天后半夜，娅番回来了。她捡起散落一地的衣物，一个人，走回了一番家。第二天，山逻街的人看见她背着背篋像往常一样上山干活，就像什么事也没有发生过一样。

六

第二次，是在公社。——实际上，那时候已经没有公社了，原来的公社早改名为镇人民政府，只是，山逻街的人仍然习惯叫公社。那天早上，一番的族人把娅番拉到公社——不到万不得已，山逻街的人是不会去找公社的。再丑的家事都可以拿到大街上骂出来打出来，就是不能拿到衙门来。家事就是家事，要是家事变成了公事，那是一件很丢脸的事。

我们小孩子赶到公社的时候，大院里已经围有很多人。一个壮年妇女抓着娅番手臂，另几个妇女两手叉腰，正愤怒地向围观的众人列举娅番的罪行。那时候我还小，娅番的众多罪行我一个都没能记住，我倒是清晰记得当时的场景——在我懵懂的小孩子眼里，那时候的山逻街只有画面没有故事。

(6)

youh dik youh daemh, daimingh mbouj nyienh langh fwngz.

Goengbiuj doihai vunz lai byaij haeujdaeuj, naj sep. Youq ndaw fuengzcug, de gangj baenz vah, vunz Hawbyaloz doiq de couh lumj doiq aen fuengzcug Yizfanh nei youh gingq youh lau. Goengbiuj coenzvah mbouj gangj, cigsoh byaij daengz dangqnaj Yahfanh, mbekhai lwgfwngz Yahfanh, hawj de va mbouj maenh begdou. Yahfanh mbouj miz doxgaiq baengh, laemxnaengh youq gwnz giemxdou, geij bouxsai geij mehmbwk habrengz ram hwnj Yahfanh, ram ok douhung, itcig ram daengz gyaеujhaw, gveng roengz Yahfanh couh byaij deuz lo.

Yahfanh gag naengh youq gwnz namh doq daej doq ndaq. Mbwn laep roengzdaeuj, gyaеujhaw hoengqyaуau, cij lw geij boux lwgnyez humxyawj gij vahriu Yahfanh. Ronghndwen daj laeng bya swng hwnjdaeuj, fwzrikrik dwk venj youq gwnzmbwn, benq fwj na ndeu mbin gvaqdaeuj, ronghndwen couh ndoj haeuj ndaw fwj bae, caiq hix mbouj okdaeuj lo. Duz ronghrib ndeu mbouj rox daj gizlawz ndonj okdaeuj, mbin daemq gvaq dangqnaj dou, diemj rongh haenx miz di myox, youq giz mbouj gyaе sangsang daemqdaemq migmyanz. Bouxdoi h ndeu sawqmwh sing soem swenj naeuz, miz duzfangz ya——gyoengq lwgnyez couh aj ga, buekmingh yiengq ranz buet bae. Gou doq buet doq nyeuxgyaeuj yawj, mbwn laepcupcup, Byayinzbanz lumj duz iugvaiq hung nanz guj ndeu riengzlaeng dou, dou buetdoengh, de hix riengzlaeng buetdoengh; dou dingz roengzdaeuj, de hix riengzlaeng dingz roengzdaeuj. Gou ngeix daengz duz fangz bingz-ciengz bohlungz ciengz gangj haenx, bohlungz naeuz, miz cungj fangz ndeu, ciengxlwenx mbouj hawj vunz ndaej raen naj de, mwngz yied ngiengx-gyaеuj, de yied maj ndaej sang, sang daengz gwnzmbwn, baenzlawz cungj mbouj hawj mwngz ndaej raen naj de. Seizneix, gou hix yawj mbouj raen naj Byayinzbanz. De ndoj youq ndaw laep, yiengh-ceij yupyup yapyap. Gou yied ngeix yied ndeilau, nyaenx mbouj ndaej nyamx geij baez, caiq yawj Yahfanh, de gutgungq ndangdaej, gutgungq baenz aen ngaеuz gig iq gig iq ndeu. Haemhlaep hawj hoengqgan fouzhanh beng gvangq beng raez, daengx aen Hawbyaloz deng hoemq youq ndaw laep fouz bien fouz hamq neix. Yahfanh vanzlij youh ndaq youh daej, sing’yaem de fwt gyaе fwt gyawj fwt hung fwt iq, lumj lingh cungj fangz beij mbawcej mbang, gag youq gyaеujhaw hoengqyaуau saemxsax byaij-doengh.

Ngoenz haenx gyanghwnz, Yahfanh dauqma lo. De gip hwnj buhvaq gveng sanq youq gwnz namh, gag boux vunz ndeu, byaij dauq ranz Yizfanh. Ngoenz daihngеih, vunz Hawbyaloz raen de aemq aen’gyaw caeuq bingzciengz ityiengh hwnj bya bae guhhong, lumj gijmaz cungj mbouj fatseng gvaq nei.

Roek

Baez daihngеih, dwg youq gunghse. ——Gizsaed, mwhhaenx gaenq mbouj miz gunghse lo, gunghse senq gaij guh cin yinzminz cwngfuj, cij dwg, vunz Hawbyaloz vanzlij sibgveng heuh de guh gunghse. Ngoenz haenx haetromh, vunz fuengzcug Yizfanh dawz Yahfanh beng daengz gunghse——mbouj dwg saehcingz saedcai q gaijgez mbouj ndaej, vunz Hawbyaloz dwg mbouj nyienh bae ra gunghse. Saehranz najmong dangqmaz cungj ndaej dawz bae gyang hawhung ndaq roxnaeuz doxdub, couh dwg mbouj ndaej dawz bae yaxmonz. Saehranz couh dwg saehranz, danghnaeuz saehranz bienqbaenz goeng-saeh, haenx couh dwg gienh saeh gig saetnaj ndeu lo.

Seiz dou gyoengq lwgnyez ganj daengz gunghse, ndaw gyanghongh gaenq humx miz haujlai vunz lo. Mehmbwk cungnienz ndeu va gen Yahfanh, lij miz geij mehmbwk song fwngz caphwet, cingq huj-dengdeng dwk caeuq vunz lai humxyawj liedgangj gij coih Yahfanh. Mwhhaenx gou lij iq, haujlai diuz coih Yahfanh, gou diuz ndeu cungj geiq mbouj ndaej, dauqfanj cingcuj ndaejgeiq gij ciengzgingj mwhhaenx——youq ndaw cehda lwgnyez moengj-doengj, Hawbyaloz mwhhaenx cij miz mbawdoz mbouj miz gojgaeq.

(6)